

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Podhrázkého a soudců Petra Mikeše a Jitky Zavřelové v právní věci žalobce: **G. B. K.**, zastoupen Mgr. Ladislavem Bártou, advokátem se sídlem Purkyňova 787/6, Ostrava, proti žalovanému: **Policie ČR, Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje, odbor cizinecké policie**, se sídlem Cejl 62b, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 11. 2020, čj. KRPB-208680-12/ČJ-2020-060022-R, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 17. 3. 2021, čj. 32 A 71/2020-24,

t a k t o :

- I. Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 17. 3. 2021, čj. 32 A 71/2020-24, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Ladislavu Bártovi, advokátovi, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů za řízení o kasační stížnosti v celkové výši 3 400 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce byl na základě v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného zajištěn dle § 129 odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. Proti tomuto rozhodnutí brojil žalobou ze dne 16. 11. 2020 (předanou k poštovní přepravě 7. 12. 2020) u Krajského soudu v Brně. Žalobce společně s podáním žaloby požádal o ustanovení zástupce, čemuž krajský soud vyhověl a usnesením ze dne 15. 12. 2020, čj. 32 A 71/2020-18, mu ustanovil jako zástupce Mgr. Ladislava Bártu, advokáta. Současně jej prostřednictvím ustanoveného zástupce v témže usnesení vyzval k doplnění žalobních bodů, a to ve lhůtě 1 den. Dané usnesení krajský soud doručoval ustanovenému zástupci prostřednictvím datové schránky a žalobci vyvěšením na úřední desce, jelikož se mu jej nepodařilo doručit v místě pobytu uvedeného v žalobě, tedy v ZZC Vyšní Lhoty. Žalobce ani jeho zástupce ve lhůtě stanovené krajským soudem žalobní body nedoplňli, krajský soud tedy shora uvedeným usnesením žalobu odmítl pro nedostatek podmínek řízení, pro něž nelze v řízení pokračovat.

[2] Proti tomuto usnesení krajského soudu brojí žalobce (dále „stěžovatel“) kasační stížností. Namítá, že závěr soudu o neodstranění vad žaloby je nesprávný, neboť lhůta pro doplnění žalobních bodů vůbec nezačala plynout. V případě stěžovatele nebylo namístež doručovat usnesení o ustanovení zástupce a výzvy k doplnění žalobních bodů jeho vyvěšením na úřední desce soudu ve smyslu § 50 odst. 2 o. s. ř. (ve spojení s § 42 odst. 5 s. ř. s.). Takový postup by totiž byl možný pouze tehdy, pokud by doručující orgán stěžovatele nezastihl. Zařízení pro zajištění cizinců je místem pobytu osoby se statutem cizince (ve smyslu § 95 zákona o pobytu cizinců), avšak pouze po dobu, kdy trvá zajištění cizince. Po dobu, kdy je cizinec v takovém zařízení zajištěn, je mu doručována do vlastních rukou, po jeho propuštění už však náhradní doručování nepřipadá v úvahu, protože zařízení pro zajištění cizinců ztrácí status místa, kde je cizinec hlášen k pobytu. Jestliže tedy soud zjistí, že byl cizinec před doručením rozhodnutí propuštěn z takového zařízení, je namístež zjistit jeho novou adresu, případně aplikovat institut opatrovníka pro osobu neznámého pobytu. Nelze však rozhodnutí bez dalšího doručit prostřednictvím úřední desky. Proto nebylo usnesení o ustanovení zástupce řádně doručeno a lhůta pro doplnění žaloby nepočala běžet.

[3] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

[4] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu uplatněných kasačních důvodů a zkoumal také, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[5] Kasační stížnost je důvodná.

[6] Nejvyšší správní soud předesílá, že v obdobných věcech rozhodoval již rozsudky ze dne 18. 3. 2021, čj. 10 Azs 24/2021-16, a ze dne 14. 4. 2021, čj. 10 Azs 25/2021-17, přičemž v nyní projednávané věci neshledal důvody se od již přijatých závěrů odchýlit.

[7] Taktéž v nyní projednávané věci je rozhodnou otázkou, zda usnesení o ustanovení zástupce nabylo právní moci (bylo řádně doručeno) a lhůta stanovená krajským soudem pro doplnění žalobních bodů počala běžet (tedy krajský soud mohl žalobu odmítnout).

[8] Z již existující judikatury vyplývá, že „rozhodnutí o ustanovení zástupce nabyvá právní moci dnem, kdy bylo doručeno jak zástupci, tak zastoupenému“ (srov. rozsudek NSS ze dne 29. 8. 2019, čj. 8 Azs 205/2019-22, č. 3930/2019 Sb. NSS), přičemž podle téhož rozsudku „nelze akceptovat výklad, podle kterého by se lhůta pro doplnění odvíjela již a jen od doručení usnesení o ustanovení zástupce obsahující výzvu k doplnění žaloby toliko ustanovenému zástupci, aniž by měl ten, komu byl zástupce ustanoven, možnost se s tímto usnesením seznámit.“ Nebylo-li tedy usnesení o ustanovení zástupce řádně doručeno stěžovateli, nemohlo nabyt právní moci a lhůta pro doplnění žalobních bodů nemohla počít plynout. Kasační soud se tedy dále zabýval tím, zdali mohl krajský soud stěžovateli doručit dané usnesení prostřednictvím jeho vyvěšení na úřední desce.

[9] Účinky fikce doručení soudní písemnosti podle § 50 odst. 2 o. s. ř. nastávají jen v případě písemností, které byly doručovány na adresu pro doručování ve smyslu § 46b o. s. ř. Lze dodat, že u cizinců může být adresou pro doručování adresa hlášeného místa pobytu ve smyslu § 93 a násl. zákona o pobytu cizinců evidovaná v informačním systému cizinců (§ 158 téhož zákona), přičemž podle § 95 téhož zákona se povinnost hlásit místo pobytu nevztahuje na cizince v zařízení pro zajištění cizinců.

[10] Nejvyšší správní soud z obsahu spisu krajského soudu v dané věci ověřil, že žalobou napadeným rozhodnutím žalovaného byl stěžovatel v ZZC Vyšší Lhoty zajištěn do 4. 12. 2020. Aniž by krajský soud zjišťoval anebo měl informaci o tom, že se stěžovatel v daném zařízení

pokračování

nadále nachází, shora označené usnesení o ustanovení zástupce doručoval právě na tuto adresu. Poté, kdy se soudu poštovní zásilka vrátila jako nedoručená, postupoval podle § 50 odst. 2 o. s. ř. (ve spojení s § 42 odst. 5 s. ř. s.) a dané usnesení stěžovateli doručil vyvěšením na úřední desce (dne 4. 1. 2021). Desátým dnem po vyvěšení tohoto usnesení na úřední desce jej krajský soud považoval za doručené (dne 14. 1. 2021). Od tohoto okamžiku pak odvíjel právní moc usnesení a počátek běhu lhůty pro doplnění žalobních bodů. Takový postup krajského soudu však nebyl správný. Předně nelze přehlédnout, že zásilka se soudu vrátila s tím, že ji nebylo možno vložit do schránky a o této skutečnosti nebylo možné zanechat písemné oznámení v místě doručení, přičemž v rámci rubriky „*odepření přijetí zásilky bylo odůvodněno ...*“ je vyplněno „*neznámý*“. Přestože z takto vyplněné doručenký nemuselo být jednoznačné, zda se stěžovatel v zařízení nacházel (pouze zásilku nepřevzal), uvedené již samo o sobě mělo být pro soud dostatečnou indicií k ověření, zda se tam stěžovatel nachází a lze postupovat podle § 50 odst. 2 o. s. ř. V této souvislosti je třeba dále upozornit na to, že adresu pro doručování v ZZC je nutno vnímat jako časově omezenou po dobu zajištění, nemá-li krajský soud informaci o tom, že došlo k prodloužení takového zajištění. Pokud se tedy v nyní projednávané věci v ZZC Vyšní Lhoty nepodařilo doručit usnesení krajského soudu stěžovateli, který zde byl žalobou napadeným rozhodnutím zajištěn na dobu, která již (podle informací dostupných soudu) uplynula, nelze takovou skutečnost považovat za neúspěšné doručení ve smyslu § 50 odst. 1 o. s. ř., které by opravňovalo k postupu podle odst. 2 téhož ustanovení (nebylo nadále možno považovat adresu ZZC Vyšní Lhoty za adresu aktuálního místa pobytu stěžovatele na území ČR, resp. jeho doručovací adresu).

[11] V nyní projednávané věci Nejvyšší správní soud k výše uvedenému dodává, že z již existující judikatury lze dovodit zvýšené požadavky, pokud jde o aktivitu soudů při zjišťování skutečného místa pobytu cizince (viz např. rozsudky NSS ze dne 21. 4. 2009, čj. 8 Azs 14/2009-74, případně ze dne 21. 11. 2006, čj. 2 Azs 113/2006-32). Přestože se jedná o judikaturu ve věcech azylových, kdy v azylovém řízení má zjištění pobytu cizince pro další řízení určující význam zejména z důvodu jeho možného zastavení, vyšší míru obezřetnosti je jistě třeba po soudech požadovat i v případě doručování do ZZC, a to tím spíše, doručuje-li se cizinci, který nepobýval na území ČR oprávněně a který zde nemá žádnou adresu místa pobytu trvalejší povahy. Krajský soud se však v nyní projednávané věci o ověření místa pobytu stěžovatele ani nepokusil (na rozdíl např. od výše uvedené věci projednávané před NSS pod sp. zn. 10 Azs 25/2021). Přestože stěžovateli doručoval na adresu ZZC Vyšní Lhoty po skončení doby jeho zajištění a zásilka se soudu vrátila jako nedoručená, bez dalšího vyšel z toho, že doručující orgán stěžovatele nezastihl ve smyslu § 50 odst. 1 o. s. ř. a zvolil cestu náhradního doručení dle § 50 odst. 2 o. s. ř. Kasační námitky stěžovatele jsou proto důvodné, neboť pro takový postup soudu nebyly splněny podmínky. Krajský soud byl za daných okolností povinen se alespoň pokusit zjistit, kde se stěžovatel aktuálně (tedy ke dni doručování vydaného usnesení) nachází, a pokud by byl neznámého pobytu, ustanovit mu k ochraně jeho práv opatrovníka ve smyslu § 29 odst. 3 o. s. ř. ve spojení s § 42 odst. 5 s. ř. s. a dále v řízení jednat s tímto opatrovníkem (k tomu srov. např. rozsudek NSS ze dne 15. 10. 2020, čj. 6 Azs 210/2020-20).

[12] Z popsaných důvodů nebylo usnesení o ustanovení zástupce stěžovateli řádně doručeno, a tedy nemohlo s ohledem na závěry plynoucí z citovaného rozsudku NSS čj. 8 Azs 205/2019-22 nabýt právní moci. Nepočala tedy ani běžet lhůta pro doplnění žalobních bodů, jak důvodně namítá stěžovatel v kasační stížnosti, a proto nemohl krajský soud žalobu odmítnout. Napadené usnesení krajského soudu je tak nezákonné [§ 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.].

[13] S ohledem na výše uvedené shledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost důvodnou a napadené usnesení krajského soudu zrušil (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Krajský soud je v dalším řízení vázán výše vysloveným právním názorem Nejvyššího správního soudu (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). Bude tedy na něm, aby se za účelem doručení usnesení o ustanovení zástupce pokusil zjistit

adresu aktuálního místa pobytu stěžovatele. Pokud se krajskému soudu nepodaří zjistit místo pobytu stěžovatele, nezbyvá, než mu jakožto osobě neznámého pobytu ustanovit k ochraně jeho práv a povinností opatrovníka (ve smyslu § 29 odst. 3 o. s. ř. ve spojení s § 42 odst. 5 s. ř. s.), jehož prostřednictvím stěžovateli usnesení o ustanovení zástupce a výzvu k doplnění žalobních bodů doručí.

[14] Krajský soud rozhodne v dalším řízení i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

[15] Podle § 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s. hradí advokátovi, který byl stěžovateli ustanoven krajským soudem, hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Advokát provedl ve věci jeden úkon právní služby, kterým je sepsání kasační stížnosti, tj. písemné podání soudu ve věci samé [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)]. Za provedení úkon právní služby advokátovi náleží mimosmluvní odměna ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu], která se zvyšuje o paušální náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Za úkony právní služby tedy advokátovi náleží 3 400 Kč. Tuto částku NSS vyplatí do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 28. května 2021

Milan Podhrázký
předseda senátu